

MLADI IN PROSTI ČAS

(analiza stanja izven Brez izgovora Slovenija)

December, 2014.

KAZALO

Uvod	3
Metoda	4
Rezultati	6
Prosti čas in izbira prostočasne dejavnosti	6
Veščine, pridobljene v šoli.....	8
Razprava	11
Priloga:	12
Je še kakšno znanje in veščina, ki bi si ju želel/a pridobiti, pa v šoli to ni možno?	12
O katerih tematikah pa bi rad/a več izvedel/a znotraj časa pouka?	13

UVOD

Brez izgovora Slovenija je mladinska organizacija v javnem interesu, ki stremi k pozitivni družbeni spremembi in osebni rasti mladih. S pomočjo neformalnega izobraževanja, mlade spodbuja k družbeni participaciji in aktivaciji sovrstnikov. Organizacija skozi različne projekte promovira in zagovarja trajnostni razvoj, zdrav življenjski slog in aktivno državljanstvo mladih.

Znotraj organizacije imajo mladi priložnost kvalitetno preživljati svoj prosti čas ter se izobraževati o tematikah, s katerimi se ne srečajo pogosto v formalnem izobraževanju. Prav tako imajo možnost pridobiti širok nabor kompetenc. Vsako leto Brez izgovora sprejema nove člane, ki prihajajo iz različnih regij. Zaradi želje po širitvi smo se odločili raziskati, kakšne so možnosti preživljanja prostega časa v različnih regijah ter kakšna je potreba po kvalitetnih možnostih preživljanja prostega časa.

Namen raziskave je bil tako analizirati stanje v različnih slovenskih regijah glede potrebe po obstoju našega programa. S tem namenom smo pripravili anketo, v kateri smo slovenske mlade povprašali o različnih tematikah, ki se navezujejo na naslednja področja:

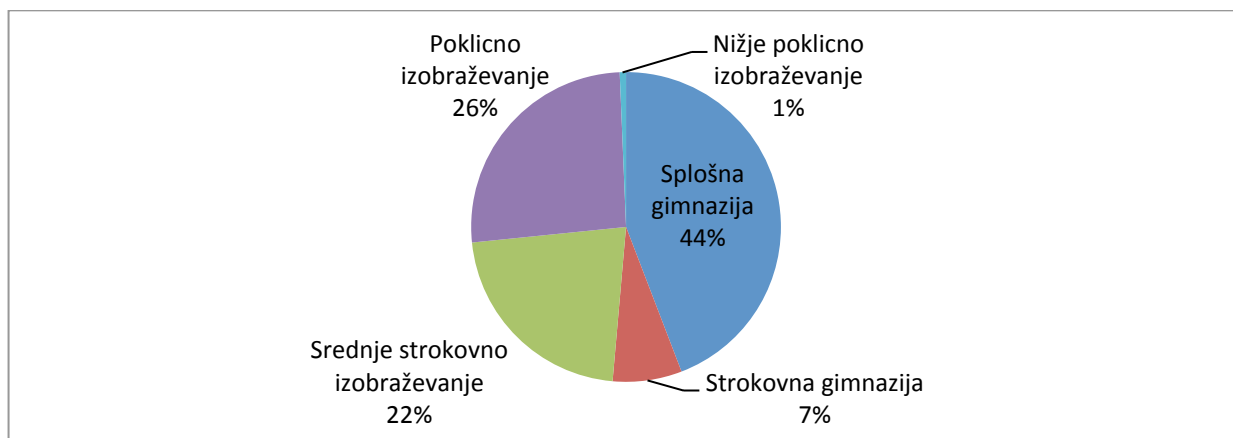
- V kolikšni meri v šoli pridobijo potrebno znanje za življenje
- Katere kompetence pridobijo v šoli, katerih pa bi si še želeli
- Ali imajo dovolj prostega časa in ali je v njihovem kraju na razpolago dovolj prostočasnih aktivnosti

METODA

Za pridobitev podatkov je bil pripravljen anketni vprašalnik, ki je bil razposlan preko spletnega omrežja Facebook.

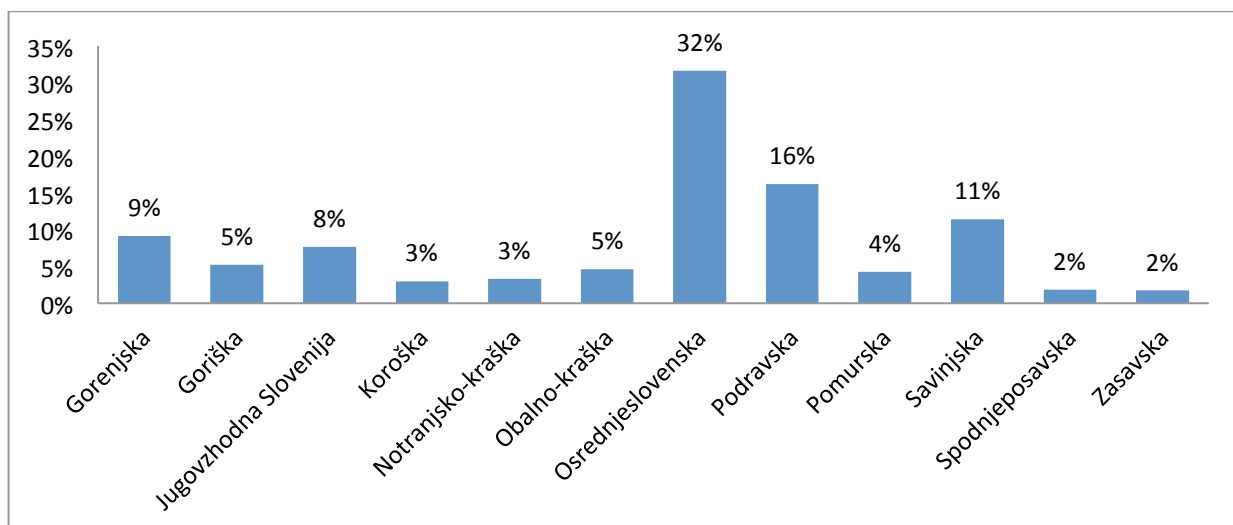
Na vprašalnik se je preko spletne ankete odzvalo več kot 2000 mladh. Ko smo izločili nepopolno rešene vprašalnike in vprašalnike z neresnimi odgovori, je ostalo 1981 mladih, od tega 69% deklet in 31% fantov. Povprečna starost je bila 16,6 let (razpon je bil med 15 in 20 let).

V spodnjih dveh grafih je prikazan še delež mladih iz posamezne stopnje izobraževanja ter po regijah:

Slika 1: Delež udeležencev glede na tip izobraževanja

Najvišji delež udeležencev je prihajal iz splošne gimnazije, nato so sledili udeleženci iz poklicnega izobraževanja ter srednjega strokovnega izobraževanja. Najnižji delež udeležencev je bil iz nižjega poklicnega izobraževanja.

Slika 2: Delež udeležencev glede na regijo

Največ anketirancev (približno tretjina) je prihajala iz osrednjeslovenske regije, sledili sta ji Podravska in Savinjska regija. Najnižji delež udeležencev je bil iz Spodnjeposavske ter Zasavske regije.

Rezultate smo obdelali kot celoto, kjer je bilo to primerno pa tudi glede na vrsto izobraževanja ali na regijo.

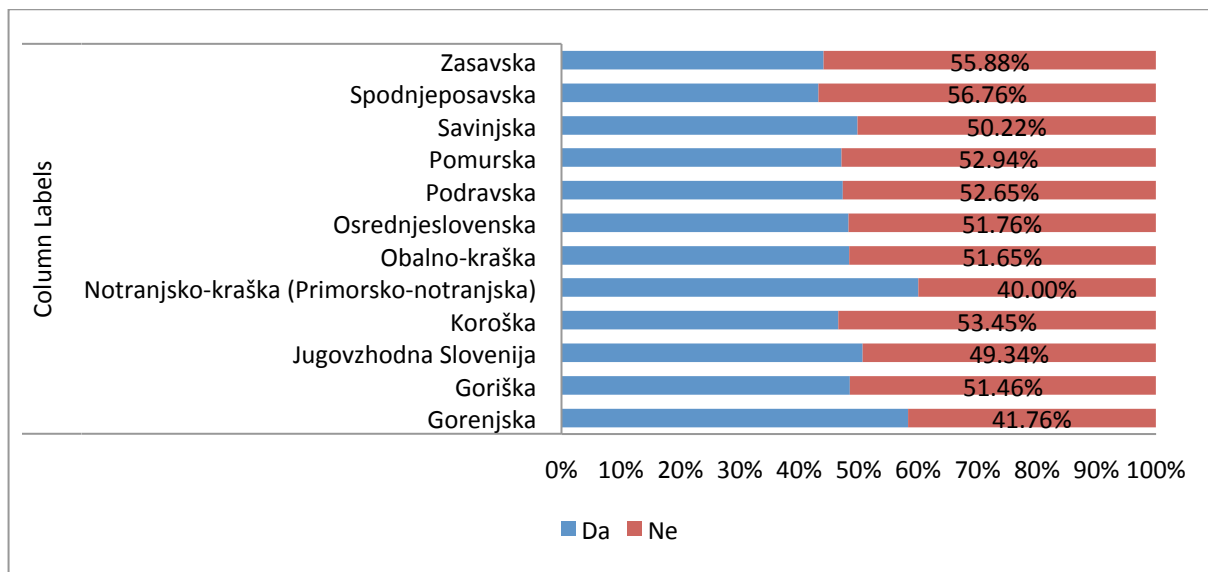

REZULTATI

Prosti čas in izbira prostočasne dejavnosti

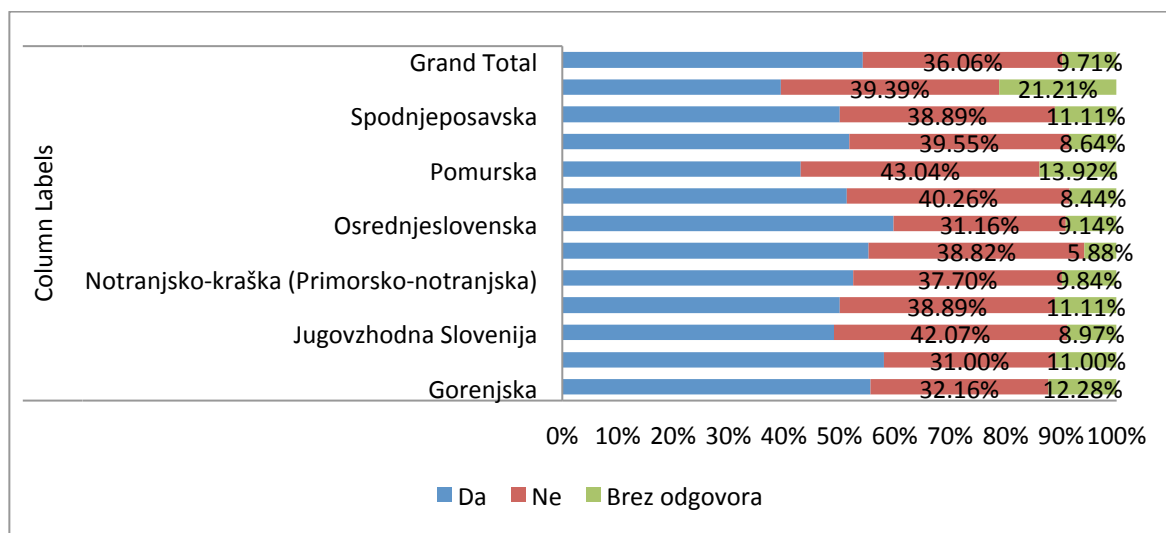
Najprej smo udeležence vprašali, ali menijo, da imajo dovolj prostega časa. 49% vseh anketirancev je odgovorilo, da imajo, 51% pa, da ga nimajo.

Glede na regijo je najvišji delež anketirancev, ki menijo, da imajo dovolj prostega časa, v Notranjsko-kraški ter Gorenjski regiji, najnižji pa v Zasavski in Spodnjeposavski regiji.

Slika 3: Odgovor na vprašanje, ali imajo dovolj prostega časa, po regijah

Nato smo jih vprašali, ali se v prostem času udeležujejo v kakšni prostočasni dejavnosti. Skupno se jih v prostočasni dejavnosti udeležuje več kot polovica vprašanih. Najvišji delež glede na regijo je v Osrednjeslovenski regiji, sledita ji Gorenjska in Obalnokraška regija. Najnižji delež je v Zasavski ter Pomurski regiji.

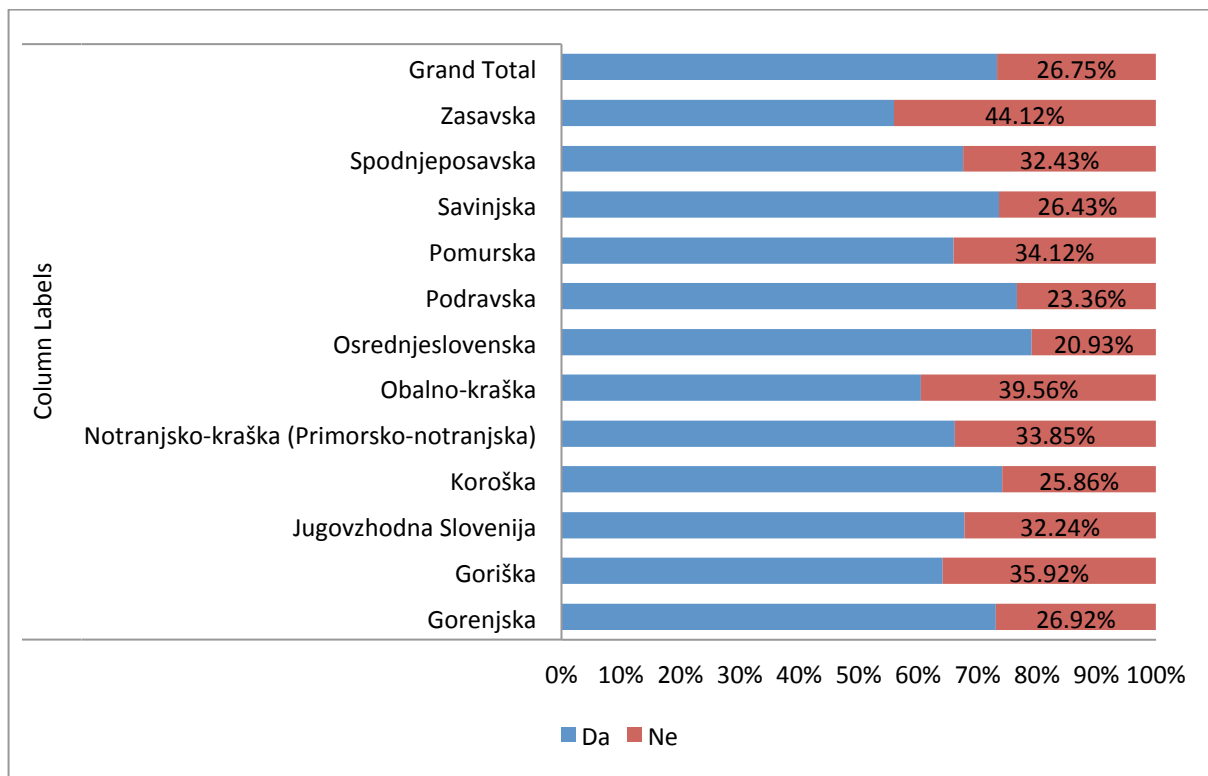
Slika 4: Odgovori na vprašanje, ali se v prostem času ukvarjajo s kakšno prostočasno dejavnostjo

Nato smo anketirance vprašali tudi, katera področja jih zanimajo pri izbiri in udeleženstvu v občinskih dejavnostih. Največ mladih je odgovorilo, da jih zanimajo šport, potovanja in glasba. Za področja, s katerimi je povezano delovanje Brez izgovora (torej zdravje, pomoč v lokalni skupnosti ter okoljevarstvo) je bila zainteresirana le manjšina anketirancev.

Tabela 1: Zanimanje mladih za posamezna področja

	Odgovor "Da"
Potovanja	51%
Glasba	49%
Zdravje	19%
Pomoč v lokalni skupnosti	17%
Šport	64%
Politika	7%
Okoljevarstvo	9%

Udeležence smo vprašali tudi, ali je v njihovem kraju na razpolago dovolj izbire za prostočasne dejavnosti. V splošno je skoraj tri četrtine vprašanih odgovorilo, da menijo, da je v njihovem kraju dovolj izbire. Najvišji deleži so bili v Osrednjeslovenski in Podravske regiji, najnižji delež pa je bil v Zasavski regiji.

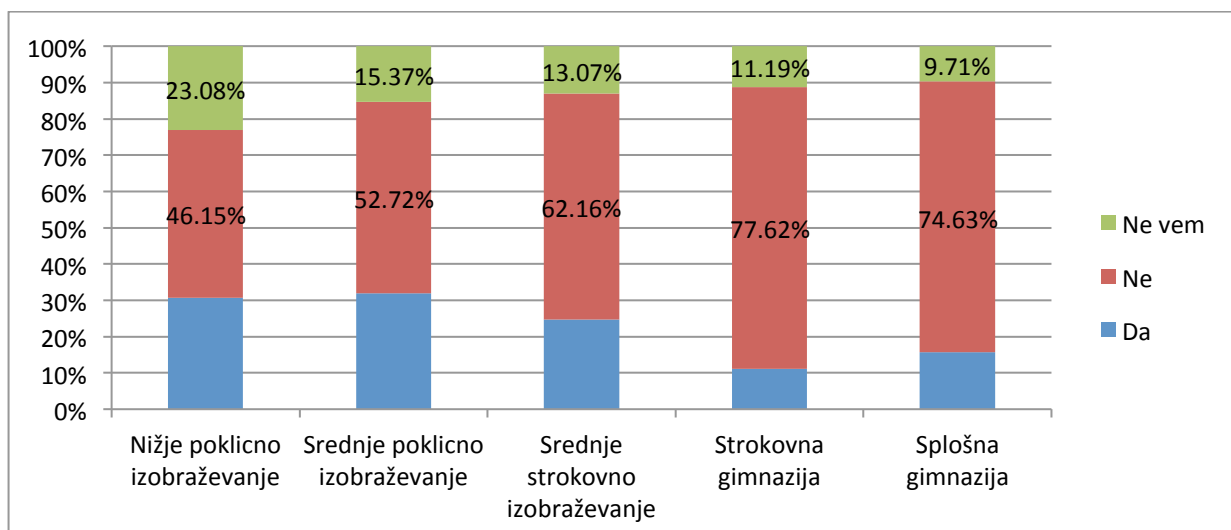
Slika 5: Odgovor na vprašanje, ali je v njihovem kraju na razpolago dovolj izbire za prostočasne dejavnosti.

Veščine, pridobljene v šoli

Anketirance smo vprašali, ali menijo, da v šoli dobijo dovolj znanja in veščin, ki jih potrebujejo za življenje. 22,7% jih je odgovorilo pritrdilno, 66,2% je reklo da ne, 12,1% pa, da ne vejo.

Največji delež anketirancev, ki meni, da v šoli ne dobijo dovolj znanja in veščin, potrebnih za življenje, prihaja iz gimnazij – tako splošnih kot strokovnih. Nasprotno pa je na poklicnih šolah višji delež anketirancev, ki menijo, da v šoli pridobijo znanja in veščine, potrebne za življenje – še vedno pa so deleži razmeroma nizki.

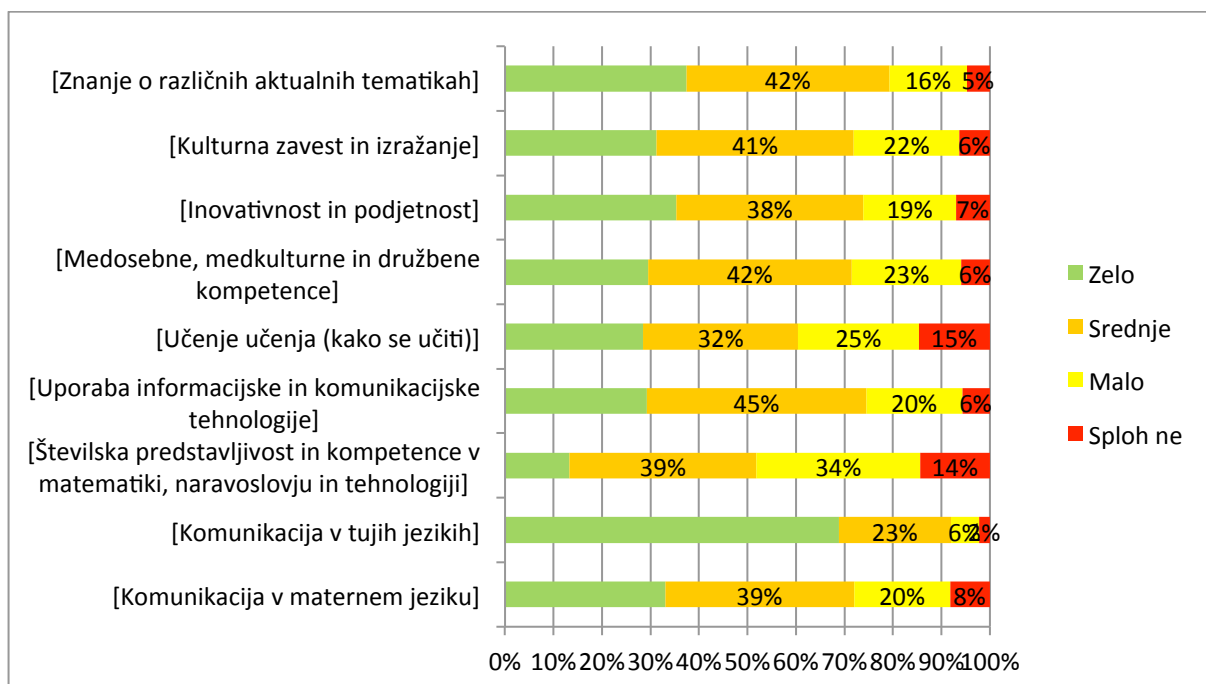

Slika 6: Delež odgovorov o veščinah in znanju glede na tip izobraževanja

Glede na regijo je bil najvišji delež pritrdilnih odgovorov v Notranjskokraški in Koroški regiji, najvišji delež nikalnih odgovorov pa v Obalnokraški in Goriški regiji.

Slika 7: Delež odgovorov o veščinah in znanju glede na regijo

Nato smo udeležence povprašali po njihovem interesu za pridobivanje posameznih kompetenc vseživljenjskega učenja. Najbolj je izstopala želja po pridobivanju kompetence komunikacije v tujem jeziku.

Slika 8: Mnenje anketirancev o tem, kako prav bi jim prišlo pridobivanje naslednjih znanj in veščin v obšolskih dejavnostih

V prilogi so še odgovori na vprašanja, katera znanja ali veščine bi si želeli pridobiti, pa to v šoli ni možno in o katerih tematikah bi radi izvedeli znotraj časa pouka.

RAZPRAVA

Spodnja dva odgovora povzameta razmišljanje mnogih mladih o uporabnosti pridobljenega v šoli. Glede na podatke, pridobljene z anketo, večina mladih namreč meni, da v šoli ne pridobi dovolj znanja in veščin za življenje, ta delež pa je najvišji pri gimnazijah.

»Lepo bi bilo ce bi imeli predmet kjer se uci ziveti. Kmalu bom stara 18 let in neznam placati poloznic, nevem kaj so davki, zakaj imamo dolocene zakone; ampak hvala bogu znam izracunati vse funkcije in ostala nepomembna sranja«

»Ravno to. Zdi se mi, da je posledica daljšega šolanja le stvar podrobnejšega posega v snov in ne več le to kar je pomembno/osnovno in splošno znano. Zaradi tega naš šolski sistem temelji na napačnih stvareh in sicer na odličnih ocenah namesto na dejanskem znanju v praksi. Če želim ko dopolnim 18 let stopiti v banko je od mene zahtevano da se znajdem v neznanih okoliščinah (kaj počnem, na koga se obrnem). Če pa me vprašate kakšno vreme ima Hong Kong v juniju, vam znam povedati da so temperature visoke od 25°C pa tja do 30°C.«

Neformalno izobraževanje lahko tako igra pomembno vlogo pri pridobivanju teh kompetenc. Izkazuje pa se, da približno polovica mladih meni, da nima dovolj prostega časa.

Zaradi tega je pomembno, da:

- Se v formalno izobraževanje uvrstijo vsebine, ki razvijajo znanje in veščine mladih, ki jim bodo prišle prav v življenju
- Se mladim ponudi tudi možnost neformalnega izobraževanja v prostem času.

Raziskava je pokazala tudi, da največ mladih kot elementi prostočasnih dejavnosti pritegnejo potovanja, glasba in šport, le manjši delež pa zanimajo elementi, s katerimi se ukvarja Brez izgovora. Predlog je tako, da se mlade za tematike, na katerih deluje Brez izgovora, mladim predstavi postopoma ter preko povezave s stvarmi, ki jih zanimajo – npr. potovanja ter pa izboljšava kompetence komunikacije v tujem jeziku.

Regija, v katerih naj bi bilo najmanj možnosti za udejstvovanje v prostočasni aktivnosti, je Zasavje, prav tako pa je v Zasavju najnižji delež mladih, ki se udeležujejo v prostočasni aktivnosti, zato je predlog, da je Brez izgovora poskuša razširiti na to področje.

PRILOGA:

Je še kakšno znanje in veščina, ki bi si ju želel/a pridobiti, pa v šoli to ni možno?

- Medicina – bolnišnice, kirurgija
- Napotki za samostojnejše življenje, družinsko življenje (skrb za družino, vzgoja otrok)
- Vsakdanje življenje – kako kupiti avto, hišo, kuhanje, popraviljanje stvari, kako se znajti v gospodinjstvu
- Ročne spretnosti – kvačkanje, šivanje, klekljanje, lesarstvo, kovaštvo
- Tuji jeziki
- Finance - davki, zavarovanje, pogodbe, kako ravnati z denarjem, varčevanje, krediti
- Politika
- Okoljevarstvo
- Umetnost, gledališče, igra, fotografija, književnost, film, glasba, moda
- Organizacijske spretnosti
- Podjetništvo, zaposlitev – kako jo dobiti
- Samoobramba
- Komunikacija, retorika, argumentiranje, javno nastopanje
- Šport
- Socializiranje, bonton
- Taborniške veščine – kako preživeti, orientacija, branje kart, uporaba kompasa
- Uradne zadeve, birokracija – izpolnjevanje, urejanje, pošiljanje raznoraznih obrazcev
- Učenje učenja, kako se učiti
- Kulturna zavest in izražanje, medkulturno povezovanje, potovanja
- Raznorazni krožki – kuhanje, zdravo življenje, zdrava prehrana
- Politično in gospodarsko stanje v državi, ekonomija
- Kultura, zgodovina prednikov in njihove tradicije, verstva, etika
- Odgovori na vprašanja ZAKAJ?, znanje in reševanje aktualnih problemov
- POSAMEZNIK – krepitev samopodobe in samozavesti, osebnostna rast in razvoj, podajanje svojega mnenja, presojanje med resnico in lažmi, vključitev v družbo, kako odreagirati v določeni situaciji, tehnike sproščanja, spoznavanje samega sebe, vzpostavitev notranjega miru, pomirjanje, kritično razmišljanje
- Sprejemanje drugačnosti, medčloveški odnosi in odnosi do živali
- IKT – programiranje, računalništvo, informatika
- Management, razporejanje s časom
- Spolnost, zdravje, nutricionistka
- Zavedanje o lastni kulturi, narodna zavest, znanje o lastni državi, državljska vzgoja

- Praksa, eksperimentiranje, raziskovanje, delo z otroci, vzgoja
- Psihologija – čustva, odnosi med ljudmi, empatija, sodobno razmišljanje (karma, duhovnost), vrednote
- Kmetijstvo

O katerih tematikah pa bi rad/a več izvedel/a znotraj časa pouka?

- Bančništvo – kako odpreti nov račun, plačevanje položnic, varčevanje, finance, davki
- Zaposlitev – kako najti službo, možnosti zaposlitve pri nas in v tujini, kako napisat prošnjo, kaj je dober razgovor, ...
- Življenjske stvari – kako kupit hišo, najeti stanovanje, kako se spopadati z realnim življenjem
- Družina – kako biti dober starš
- Birokracija – pogodbe, zavarovanja, kako napisati življenjepis, pogodbo, uradno prošnjo
- O življenju – triki za lažje življenje, kako pridobljeno znanje uporabiti v vsakdanjem življenju, nevarnosti življenja, kako preživeti, se znajti, vsakdanje obveznosti (kuhanje, pranje, likanje, menjava žarnice, itd.)
- Šport
- Glasba
- Aktualni problemi v Sloveniji in po svetu, trenutno dogajanje; novosti v znanosti in po svetu
- Komunikacija – medsebojno komuniciranje, javno nastopanje, retorika, debatiranje, komunikacija s starši, osebno izražanje
- Narava, okoljevarstvo, živali
- Zdrav življenjski slog – zdravje, prehrana, bolezni
- Politika in državni zakoni
- Družba, različne kulture, religija
- Šola – matura, več vaj, raziskovanja, praktičnega dela, življenjskih izkušenj; šolanje po končani srednji šoli
- Tabu tematike
- Potovanja, znamenitosti, značilnosti drugih držav in kultur
- Mladinske teme - spolna vzgoja, droge, nosečnostno, sprejemanje drugačnih, ljubezen, ...
- Tuji jeziki
- Varnost in prva pomoč
- Umetnost
- Inovativnost in podjetnost
- Razpolaganje s časom

- IKT – tehnologija, programiranje, informatika, iskanje podatkov po spletu
- Ekonomija, recesija, gospodarstvo
- Več sociologije, psihologije, naravoslovnih predmetov (+ praktičnega dela), zgodovina (celega sveta, vojne in dogajanje po njej, evolucija), strojništvo
- Znanost
- Mediji
- Narodna zavest – etika, pripadnost, poznavanje delovanja države, njene zgodovine, kulture
- Učenje – učenje učenja, kako si več zapomniti, kako se kaj učiti
- Psihologija – obvladovanje stresa, čustva, psiha človeka, naše razmišljanje, medsebojni odnosi, vrednote
- Marketing
- Management
- Taborniške veščine - preživetje v naravi, orientacija, poznavanje zemljevida
- Kmetijstvo
- Moda
- Kako pomagati svetu, kako dati svoj prispevek
- Življenje posameznika - osebnostna rast, razvoj, samostojno življenje
- Stereotipi